

ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ У ПІДВИЩЕННІ ЯКОСТІ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Наталія Ваніна

*науковий співробітник лабораторії
науково-методичного супроводу
підготовки фахівців у коледжах і технікумах
Інституту професійної освіти НАПН України,
кандидат економічних наук, доцент*

Анотація. Оцінка ефективності викладацької діяльності є обов'язковою умовою забезпечення функціонування системи управління якістю освіти. Оцінювання дозволяє контролювати зміну кадрового потенціалу, активність роботи, виявляти та підтримувати позитивні тенденції у роботі викладацького складу. Це визначає необхідність впровадження багатофакторної системи індивідуального оцінювання якості роботи викладача.

Ключові слова: діяльність викладачів, оцінка ефективності діяльності, система управління якістю освіти, система оцінювання якості роботи викладача.

Abstract. Assessment of the effectiveness of teaching activities is a mandatory condition for ensuring the functioning of the education quality management system. Evaluation allows you to monitor changes in personnel potential, work activity, identify and support positive trends in the work of the teaching staff. This determines the need to implement a multifactorial system of individual evaluation of the quality of the teacher's work.

Keywords: activity of teachers, assessment of activity efficiency, education quality management system, teacher's work quality assessment system.

Викладач закладу фахової передвищої освіти – особа, яка за змістом професійної діяльності має володіти сукупністю якостей, доступною не багатьом: він повинен уміти проектувати навчальний процес, поєднувати різні підходи до технології навчання, використовувати інноваційні системи навчання, здійснювати педагогічну рефлексію, тобто вирішувати творчі, проблемні завдання професійно-педагогічної діяльності.

Особливість діяльності викладача вищої школи на сучасному етапі полягає в тому, що вона є складно організованою і складається з кількох взаємопов'язаних між собою видів, що мають спільні компоненти. Окремі конкретні види діяльності розрізняють формою, способів здійснення, тимчасовою та просторовою характеристик, функціональної спрямованості (Кочубей А., 2016). Реалізуючи різні цілі, викладач здійснює педагогічну (навчальну та

виховну), науково-дослідну, професійну, управлінську, громадську діяльності, при цьому, провідну роль у діяльності викладача навчального закладу відіграє саме педагогічна діяльність, а всі інші види діяльності інтегруються та виявляються в ній.

Якість фахової передвищої освіти поняття складне та його рівень безпосередньо пов'язаний із якістю діяльності викладача, яка сьогодні має задовольняти багатьом вимогам. Оцінка ефективності викладацької діяльності є обов'язковою умовою, що забезпечує функціонування системи управління якістю освіти, оскільки дозволяє контролювати зміну кадрового потенціалу, активність роботи, виявляти та підтримувати позитивні тенденції у роботі викладацького складу. Все це визначає необхідність впровадження системи індивідуального оцінювання якості роботи викладача (Каленський та ін., 2021). Оцінювання якості роботи викладача здійснюється з метою:

– по-перше, виявити роль та місце кожного викладача у складі відділення навчального закладу;

– по-друге, визначити слабкі сторони у діяльності викладачів, розробити відповідні рекомендації щодо її вдосконалення;

– по-третє, стимулювати творче зростання та підвищення відповідальності викладачів за допомогою заходів морального та матеріального заохочень.

Поведінка людини в організації істотно залежить від того, наскільки об'єктивно оцінюється його робота і як він ставиться до цієї оцінки. Якщо людина сприймає оцінку як несправедливу, то залежно від своїх індивідуальних особливостей вона або поводить пасивно, прагнучи зменшити прикладені зусилля до рівня, відповідного оцінці, чи виявляє агресивність, вступаючи у конфлікт із організацією.

Запропоноване оцінювання якості діяльності викладачів, складається з безлічі факторів, що характеризують об'єкт дослідження з різних сторін. Це індивідуальне оцінювання викладача, яке складається з накопиченого кваліфікаційного потенціалу та активності по основним напрямкам діяльності: навчальна робота, навчально-методична робота, наукова робота, громадська, організаційна та виховна робота.

Також передбачено можливість урахування суб'єктивних факторів: оцінювання студентами, самооцінка викладача, оцінювання колегами-викладачами, оцінювання морально-психологічного клімату в колективі, а також оцінювання завідувачем відділення та керівником навчального закладу. Кожен розділ, розбитий на ряд інтегральних показників, за допомогою яких визначається рівень кваліфікації викладача або ефективність його роботи в одному з характерних напрямів роботи.

Отримані за допомогою аналітичної системи результати дозволять керівництву відділення:

- виявити роль та місце кожного викладача у складі відділення;
- стимулювати творче зростання та підвищення відповідальності викладачів з допомогою заходів морального та матеріального заохочення (подання до звань та нагород, премії, облік результатів роботи викладачів при розгляді конкурсних справ, підвищення розряду тощо);
- дозволить здійснити більш об'єктивний аналіз діяльності відділення з урахуванням показників роботи колективу викладачів;

Викладачам – визначити слабкі сторони у своїй викладацької діяльності та постаратися їх усунути, а також удосконалити якість своєї роботи. Таким чином, керівництво закладу фахової передвищої освіти зможе підтримувати високі вимоги, відповідні сучасним умовам, до викладачів для якісної підготовки фахівців. Це дозволить підвищити конкурентоспроможність навчального закладу, його престижність та гарантії найвищої якості освіти здобувачів фахової передвищої освіти.

Список використаних джерел:

Каленський, А., Пащенко, Т., Мося, І., Ваніна, Н., & Калашнік, Н. (2021). Оцінювання якості підготовки фахівців у коледжах: теорія, практика, перспективи. *Професійна педагогіка*, 2(21), 35–43. <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2020.21.35-43>.

Кочубей, А. В. (2016). *КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЙ із навчальної дисципліни «Комунікативна діяльність викладача вищої школи» для магістрів спеціальності 8.18010021 «Педагогіка вищої школи» галузі знань» денної форми навчання*. Методичне забезпечення.